

Горан З. Петковић¹,
Геронтолошки центар „Јеленац“, Алексинац

ИНТЕГРАЦИЈА ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ

Сажетак

На територији општине Алексинац, према попису из 2011. године живи нешто више од 50.000 становника, а према подацима којима располаже Служба повереништва за избегла и интерно расељена лица, боравило је преко 5.000 избеглих и 2.000 интерно расељених лица, а њих преко 3.000 су у овом тренутку нашли уточиште на подручју општине што је око 6% укупног броја грађана општине Алексинац. То је број лица који локална заједница не сме никако занемарити.

У складу са Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица, Општина Алексинац је реализовала активности у циљу побољшања животних услова, смањењу сиромаштва и повећању интеграције избеглих и интерно расељених лица. Формирањем Савета за управљањем миграција обједињени су сви битни субјекти у локалној заједници и створени су неопходни услови за константно праћење проблема, координацију и реализацију циљева. Локална заједница је до сада кроз различите приступе и начине, а превасходно преко Службе повереништва за избегла и расељена лица, учествовала у реализацији многобројних активности и пројеката у циљу подршке избеглим и интерно расељеним лицима. Све те активности и пројекти (изградња станова, школовање, социјална заштита, правна помоћ и др.) су водиле и треба и даље да воде ка већој, све до потпуне интеграције избеглих и интерно расељених лица у локалну и ширу заједницу.

Општина Алексинац је усвојила Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица

¹ Дипл.правник, gpetkovic78@gmail.com

и повратника по основу споразума о реадмисији у општини Алексинац. Стратешки оквир овог плана је одређен у стратешким документима пре свега у Националној стратегији за решавање питања избеглих и интерно расељених лица као и у Стратешком плану за економски развој општине Алексинац као и Стратешком плану за развој социјалне заштите општине Алексинац.

Кључне речи: миграције, избегла лица, интерно расељена лица, локални акциони план

1. МИГРАЦИОНИ ТРЕНДОВИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ПОСЛЕДЊЕ ДВЕ ДЕЦЕНИЈЕ

Сва савремена друштва су суочена са проблемом миграција, које све више добијају на значају у односу на њихов обим, комплексност и диверзитет. Према подацима изнетим у извештајима Уједињених нација, у свету је 2013. године било 232 милиона међународних миграната, што је скоро два пута већи број од оног који је забележен 1990.године, када је износио 154 милиона. Када говоримо о присилним миграцијама, крајем 2012.године, број миграната је износио више од 45 милиона, од чега је око 15 милиона избеглица, 937000 тражиоца азила и 28.3 милиона интерно расељених лица. У поређењу са историјским периодима, Други светски и Хладни рат су проузроковали велики број избеглица, али је ипак број лица у статусу избеглица досегао је свој врхунац 1992. године, када је износио 18, 3 милиона људи.²

Миграциона кретања су једна од битних одлика историје народа на овим просторима, како она која се односе на међународне миграције, тако и оне миграције које су се одвијале унутар земље. У односу на мотиве миграција, поред великог броја добровољних миграната, велики је број становника који су били погођени присилним миграцијама.³ Последње деценије двадесетог века, просторе бивше Југославије, обележила су ратна разарања, нестабилност након сукоба, раздор и промене за све народе који су настањивали ове просторе. Република Србија се, као и друге бивше републике, налази се пред два основна изазова и то да се суоче са новим политичким, друштвеним и економским околностима, али са друге стране да истовремено решавају и питања која су на-

2 UNHCR, *A New Beginning: Refugee Integration in Europe*, 2013. URL: <http://www.refworld.org/docid/522980604.html> (приступљено 16.02.2018.)

3 Мирјана Рашевић, *Миграције и развој у Србији*, Међународна организација за миграције (ИОМ), Београд, 2016, стр. 36

слеђена из прошлости. Након избијања ратних сукоба у Хрватској и Босни и Херцеговини, дошло је до миграција становништва српске националности, који су своје уточиште пронашли у матичној републици. Према подацима УНХЦРа, у Србији је 2007. године боравило око 300.000 људи који су избегла или интерно расељена лица, из различитих подручја сукоба у бившој Југославији. Од тог броја, 206,879 становника су интерно расељена лица са Косова и Метохије.⁴ Једно време постојао је тренд повратка интерно расељених лица на Косово и Метохију, али је након трагичних догађаја 17. марта 2004. године, дошло до преокрета у тенденцији повратка, све више стварајући јаз између људи српског и албанског становништва, уз велико неповерење у институције Косова и међународну заједницу.⁵

Последња анализа стања и потреба интерно расељених и избеглих лица је рађена 2011. године. Податке је прикупио Републички завод за статистику за потребе Високог комесеријата за избеглице Уједињених нација и Комесеријата за избеглице Републике Србије током октобра и новембра 2010. године. Према овом истраживању, у Србији живи 17.287 домаћинстава интерно расељених породица, односно 71.779 лица. Већина ових породица је настањена у урбаним срединама у западној Србији и Шумадији, а најмањи број се доселио у Војводину. Ове породице највећу предност дају Београду и већим градовима због већих могућности за проналазак запослења, приступи здравственим услугама и школовању деце. Као најчешћи разлог за насељавање остатка Србије се наводе породичне везе као и већ постојећи велики број становника пореклом са Косова и Метохије који су од раније живели на том подручју.⁶

Комесеријат за избеглице и миграције Републике Србије је изнео податке да је тренутно у Републици Србији евидентирано 203.140 интерно расељених лица, што је 2,87% од процењеног укупног броја становника у 2016. години који износи нешто преко 7 милиона.⁷

Интерно расељена лица нису једина угрожена група у Србији. Они су уз избегличку популацију свакако групе са веома комплекс-

4 *Анализа положаја интерно расељених лица са Косова у Србији. Закон и пракса*, UNHCR, PRAXIS, Београд, 2007.године

5 Мартовски погром 2004.године се десио када су организовани ОВК албански екстремисти извршили погром српског цивилног становништва. Њему су претходила бројна убиства, отмице и уништавање имовине, на која међународне снаге нису пружиле одговарајући отпор.

6 *Стање и потребе интерно расељених лица*, Комесеријат за избеглице и миграције Републике Србије, УНХЦР, Београд, 2017.

7 Исто, Београд, 2017.

ном проблематиком али и дуготрајном историјом проблема, који захтевају и налазе се као део ширих стратегија – Стратегија за смањење сиромаштва, Стратегија интегрисаног управљања границом, Национална стратегија социјалног становања и др.⁸

Овако сложена ситуација је захтевала реакцију државе на свим нивоима власти. Јачали су механизми на централном али и локалном нивоу за спровођење свих типова програма подршке интерно расељеним лицима у Републици Србији. Поред стратешког и законодавног оквира, 2008. године локалне самоуправе су се активно укључиле у решавање проблема интерно расељених лица и то кроз систем локалног акционог планирања. Реализовали су се бројни програми који су предвиђени стратегијама, а финансирани из различитих извора, како домаћих тако и међународних.

У оквиру пројекта „Институционална подршка сектору Владе Републике Србије који се бави избеглицама и интерно расељеним лицима“ спроведеног током 2008. године од стране Међународне организације за миграције, који је финансиран од стране ЕУ фондова, реализовани су тренинзи који су се односили на развој и пројектни менаџмент, како би институције и на републичком и на локалном нивоу, биле у могућности да јасно артикулишу политику и стратегију, да врше планирања, спроводе и координирају програме помоћи за избегла и интерно расељена лица. Ови тренинзи су акценат ставили на локалне самоуправе које су ишле у правцу њиховог оспособљавања за процену потреба избеглих и интерно расељених лица, израду локално акционих планова и управљање пројектним циклусима, а свој исход су имале у томе да свака локална самоуправа изради **локални акциони план**.⁹ Они представљају стратешке и акционе документе који садрже процену потреба на територији неке јединице локалне самоуправе, као и износ финансијских средстава потребних за решавање стамбених и других потреба избеглица и интерно расељених лица.

Током 2012. године започет је са реализацијом пројект „Подршка побољшању услова становања присилних миграната и затварање колективних центара“ у оквиру Програма ИПА 2012. који је намењен затварању колективних центара и подршци локалним акционим плановима у јединицама локалне самоуправе у Србији. Овим пројектом планирано је да се током 2017. године затворе сви колективни центри,

8 Стратегије Републике Србије можете преузети на званичном сајту Владе Републике Србије пратећи линк http://www.srbija.gov.rs/vesti/dokumenti_sekcija.php?id=45678

9 Оливера Вучић, Зехера Качапор, *Најбоље праксе у имплементацији локалних акционих планова за решавање питања избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији*, Међународна организација за миграције – Мисија у Србији, Београд, стр. 9

којих тренутно у Републици Србији без Косова и Метохије има 5, а у којима се налазе 55 избеглица, 122 интерно расељена лица, у АП Косово и Метохија 8, у којима има 46 избеглица и 307 интерно расељених лица; тако да у колективним центрима има 101 избегло лице и 530 интерно расељених лица у 13 колективних центара.¹⁰

Активности предвиђене овим пројектом, а које се односе на планско затварање колективних центара, усклађене су Националном стратегијом за решавање питања избеглица и интерно расељених лица¹¹. Од када је донета Стратегија 2002. године, затворено је 375 колективних центара и збринато 9326 лица која су била смештена у тим центрима.¹² Општа политичка и стратешка опредељеност наше земље да обезбеди оптималне животне услове и спроводи активности на проналажењу трајних решења за интерно расељена лица огледа се у усвајању Закона о управљању миграцијама,¹³ као и у ревидирању Националне стратегије за решавање питања избеглица и интерно расељених лица за период 2015–2020, уз издвајање значајних средстава из буџета за збрињавање и побољшање положаја интерно расељених лица, прикупљање донаторских средстава, као и апострофирање значаја решавања питања интеграције интерно расељених лица, у циљу трајног решавања овог проблема.

У деценији иза нас, Влада Републике Србије, власти на локалном нивоу, невладине организације и међународна заједница су уложили значајне напоре у циљу олакшавања интеграције избеглица у Републици Србији.¹⁴ Како је већина расељених лица са Косова и Метохије населила јужну и централну Србију, највећа пажња била је усмерена управо на активности локалних самоуправа у овим регионима.¹⁵

2. ИЗБЕГЛА И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНА ЛИЦА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ

Општина Алексинац је средина која је пружиала уточиште великом броју избеглих лица са простора бивших Република бивше Југославије. Још у мају месецу 1991. године бележе се први до-

10 *Стање и потребе интерно расељених лица*, Комесеријат за избеглице и миграције Републике Србије, УНХЦР, Београд, 2017.

11 <https://www.minrzs.gov.rs/files/doc/porodica/strategije/Nacionalna%20strategija%20-%20izbegla%20i%20interno%20raseljena%20lica.pdf> преузето дана 17.02.2018.године

12 Исто, УНХЦР, 2017.

13 Закон о миграцијама, *Сл.гласник РС*, бр.107/2012

14 Оливера Вучић, Зехера Качапор, нав.дело, стр.36

15 Према најновијим подацима, у Јужној и источној Србији је настањено 33,93% интерно расељеног становништва, у региону Шумадије и Западне Србије 39,48%, Војводине 5,08%, а у Београду 21.51%.

ласци људи из Даља и Борова села који су нашли уточиште код родбине и пријатеља у Алексинцу.

Касније, ескалацијом ратних сукоба у Хрватској почетком 1992. године тај број се увећава, тако да се посредством тадашње Матице исељеника,¹⁶ у Алексинцу отвара и први колективни центар за избеглице. Тај центар је био у тадашњем Мотелу „Морава“ у Алексинцу и у њему је било смештено око 120 избеглих лица из Хрватске. Почетком маја месеца 1992. године формира се Републички Комесаријат за избеглице, а месец дана након тога и Општински Штаб за избеглице у Алексинцу и Служба повереништва за избеглице која је у сарадњи са Црвеним крстом и преузела бригу о свим избеглим лицима на подручју Општине, како у колективном центру тако и о онима који су били у приватном смештају. Већ на јесен 1992. године на подручју општине Алексинац борави преко 500 избеглих лица.

Исте године, почетком, сада нових ратних сукоба, у бившој Босни и Херцеговини, велики број људи из те Републике налази уточиште на подручју алексиначке општине. Услед доласка великог броја људи који немају обезбеђен смештај, отварају се нови колективни центри и то у : Дечијем одмаралишту у Липовцу и у бившем Наставном центру “Брђанка“ у Алексинцу. Број лица који су као избеглице нашли боравиште на територији Општине Алексинац, у првим годинама ратних дејстава, се креће између 8-9 хиљада, мада не постоји тачна база података, јер је међу овим лицима постојао велики број који није остварио статус „избеглог лица“, једни су се одмах вратили или отишли у друге општине, док други нису желели да се пријаве као избеглице.¹⁷

Активности су у том периоду биле усмерене ка томе да се свим људима обезбеди смештај, исхрана и неке најосновније потребе (исхрана, гардероба, здравствена заштита, да се деца упишу у школу и слично). Грађани општине Алексинац су имали у то време пуно разумевања за проблеме и потребе избеглих лица и заиста су несебично пружали помоћ иако су и сами живели у оскудицама и тешким временима (рат у окружењу, санкције, велика стопа незапослености, nestaшице хране и огрева и сл). Један број избеглих лица је напустио територију Општине Алексинац, најчешће су одлазили у друге средине, затим у иностранство, али нажалост, на

16 Матица исељеника Србије основана је 1949. године и почела је с радом 1951. године с основном улогом у неговању српског језика, културе и традиције у нашој дијаспори, али и да у матици обезбеди за наше људе из света промоцију њиховог стваралаштва

17 Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији у Општини Алексинац у периоду 2013-2016. године

смањење броја избеглих је утицало и умирање старијих и болесних лица. И поред овог смањења броја, од око 1000 избеглих лица је остала на подручју општине Алексинац, колико их је и регистровано на првом званичном попису избеглица у Србији.¹⁸

Број избеглих лица се углавном кретао у тим оквирима све до августа 1995. године када, падом Српске Крајине, у Алексинац долази преко 2000 прогнаних лица. Поново се јављају потребе и пажња усмерава на обезбеђивање основних животних услова, пре свега хране и одеће, затим лекова па на крају и самог смештаја. Отварају се нови колективни центри: „Самачки хотел“ на Алексиначком Руднику, „Дражевац“ у селу Дражевцу и „Бован“ у селу Бовну. Попуњавају се капацитети у већ постојећим центрима до максимума, тако да је крајем 2005. године у Алексинцу боравило преко 800 лица у 6 колективних центара и око 1600 лица у приватном смештају.¹⁹

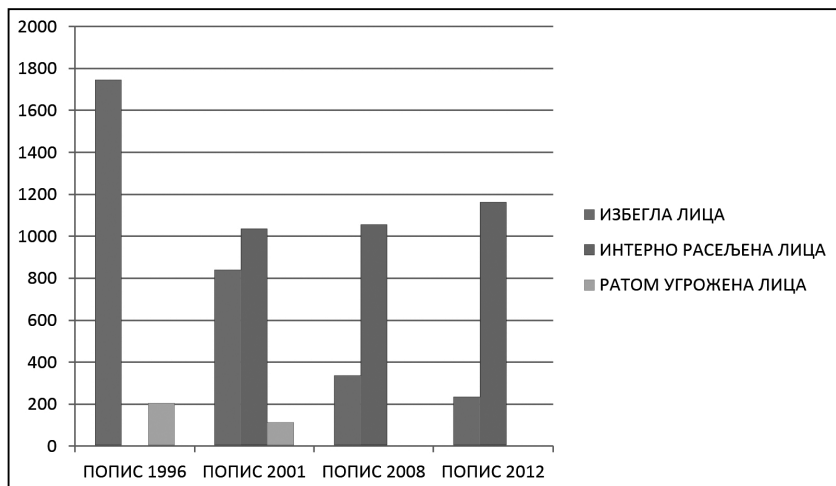
Општински Штаб за избеглице, Служба повереништва, Црвени крст, Центар за социјални рад, Здравствени центар, Полицијска управа и остале јавне службе и институције пружали су максималну помоћ и подршку у циљу што веће адаптације избеглих на нову ситуацију и нову средину у којој су се нашли, мимо своје жеље, а услед непосредне ратне опасности, у срединама у којима су живели. Наравно, треба истаћи и велику помоћ међународних и домаћих хуманитарних организација, пре свега УН-ХЦР-а и Међународног Црвеног крста, као и улогу Републичког Комесаријата за избеглице као главног државног, односно Владиног Органа, који је водио непосредну бригу о заштити права и обавеза избеглих лица.

Ситуација у алексиначкој општини се усложњавала, на пролеће 1999.године, када Републику Србију погађа још један велики талас интерно расељених лица са Косова и Метохије. Тада је, услед терористичких активности тзв.Ослободилачке војске Косова, НАТО бомбардовања и долазак јединица КФОРа, у Општину Алексинац дошло око 2000 интерно расељених лица. Највећи део њих био је смештен у приватном смештају код родбине и пријатеља или у изнајмљеном смештају, а они најугроженији су смештани у постојећим колективним центрима до попуне капацитета као и у установама социјалне заштите.

18 Весна Лукић *Две деценије избеглиштва у Србији*, Републички завод за статистику, Београд, 2015.

19 Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији у Општини Алексинац у периоду 2013-2016. године

Почетком 2000-те године на подручју општине Алексинац борави преко 4000 избеглих, прогнаних и интерно расељених лица у колективним центрима и у приватном смештају.



Уколико посматрамо податке из 2012. године, које је издао Комесаријата за избеглице, на територији општине Алексинац живело је 237 избеглица и 1163 интерно расељених лица. Такође, на територији ове општине, према процени Повереништва за избеглице да се на подручју општине Алексинац налази и преко 500 тзв. бивших избеглих лица. Под избеглим лицима се мисли само на она лица која имају избеглички статус за разлику од великог броја лица која су у међувремену решила питање трајног пребивалишта.²⁰

Највећи број избеглица се више не налази на евиденцији избеглих лица. Најчешћи разлог је тај што су стекли статус грађана Србије, али социјални, економски и други проблеми ових грађана су остали актуелни.

Не постоје тачни подаци о материјалном статусу избеглих лица и њиховом сиромаштву, али постојећи подаци указују на већу стопу сиромаштва ове популације у односу на општу популацију. Иако је процес стицања држављанства Републике Србије био поједностављен, велики број избеглих је желео да задржи свој статус, што може да се тумачи њиховом амбивалентности али и недостатком воље да се одрекну бенефиција које је са собом носио статус „избеглог лица“.

²⁰ Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији у Општини Алексинац у периоду 2013-2016. године

Интерне миграције међу избеглим и расељеним лицима су такође веома присутне и честе, најчешће породице промене по три различита боравишта док се трајније не настане, што додатно отежава да се тачно утврди број избеглица и интерно расељених лица у Алексинцу. Не смемо да занемаримо и чињеницу да је одређен број овог становништва, емигрирао у иностранство, док се један број вратио у своје земље порекла или ранија пребивалишта. И поред свих ових тенденција, у Општини Алексинац је још увек велики број избеглих и интерно расељених лица који захтевају одговарајуће и синхронизоване активности у циљу њихове интеграције.

3. РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ

Од првих таласа доласка избеглих и прогнаних лица на територију Републике Србије, започети су и први програми одговора на њихове потребе, али су се они углавном односили на ургентно збрињавање и решавање основних егзистенцијалних питања. Већ од 2002. године Република Србија је, уз помоћ међународних организација и Црвеног крста, почела озбиљније да се бави проблематиком избеглих лица у смислу да се почињу решавати трајни проблеми збрињавања истих. Иако су још увек били актуелно проблеми са основним животним стварима, започиње се са трајном социјализацијом избеглица обезбеђивањем трајног збрињавања и решавањем других економских, социјалних, здравствених, образовних и других потреба.

Интеграција се одвијала на више нивоа и степен интеграције остварен у једној области није увек био у позитивној корелацији са интеграцијама оставреним у другим областима. Резултати истраживања која су се реализовала са популацијом присилних миграната са простора бивше Југославије, спроведеног током 2008. године, у четири града у Србији, указују на то да избеглице у градова у којима је већа заступљеност избегличке популације имају већу стопу запослености, поседовања имовине и виших примања, али су на другој страни, политички и социјално маргинализовани у односу на градове са мањим бројем избеглица.²¹

21 Мила Драгојевић, *The Politics of Refugee Identity: Newcomers in Serbia from Bosnia and Herzegovina and Croatia, 1992-2009*, A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of Requirements for the Degree of Dr of Philosophy, Providence, Rhode Island, 2010.

За избегла и интерно расељена лица, многи проблеми са којима су се суочавали, међусобно су били повезани и стога је њихово решавање захтевало координацију више система у заједници. Уколико ова лица нису имала извод из матичне књиге рођених, нису могла да израде личну карту, а уколико нису имала личну карту, нису могла да реше стамбени проблем, нити да добију запослење, те су често постајали лица у стању социјалне потребе. Избегла и интерно расељена лица су на овај начин изложена системској дискриминацији, која се првасходно односи на пријаву места пребивалишта односно боравишта и прибављање личних докумената, без којих се суочавају са тешкоћама у остваривању других права.²² Из ових разлога, центар за социјални рад и Комесеријат за избеглице, уз подршку Полицијске станице Алексинац, су пружали помоћ у изради личних докумената за ову категорију становништва и на тај начин доприносили доступности услуга овој популацији.

Преглед локалних стратешких докумената општине Алексинац нам указује да постоји решеност локалне самоуправе да своје ресурсе и капацитете усмерава на решавање проблема свих рањивих група, па самим тим и проблеме избеглих, интерно расељених лица и повратника. Као израз ове усмерености настао је и „Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији у општини Алексинац у периоду од 2013-2016. године“²³ За извршење акционог плана био је одговоран Савет за миграције Општине Алексинац, који је именовао и локалне тимове за управљање пројектима у вези операционализације Плана, врши мониторинг и евалуацију реализације Плана и одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Поред обезбеђивања правног основа, Општина је реализовала и различите пројекте у циљу интеграције ове категорије становништва. Током 2005. и 2006. године општина Алексинац је успела да затвори све колективне центре за избегла лица на свом подручју а највећи део корисника из тих центара бива настањен у појединачне новоизграђене станове и стамбену зграду. Изграђена је стамбена зграда на Алексиначком руднику са 24 стана и 28 стамбених јединица на две локације, на „Брђанци“ и у „Падалишту“ у Алексинцу, где су смештене 52 породице избеглица са преко

22 *Анализа положаја интерно расељених лица са Косова у Србији – Закон и пракса*, УНХЦР, Праксис, Београд, 2007.

23 <http://www.aleksinac.org/index.php/strategije-razvoja-2/lap-unapredjenje-polozaja-izbeglih-sporazum-o-readmisiji> (преузето дана 02.02.2018.)

200 чланова домаћинства. Ове активности су спроведене у оквиру пројеката „Интеграција избеглих лица на територији општине Алексинац“, као и пројекта „Подршка националној стратегији у затварању колективних центара“.²⁴

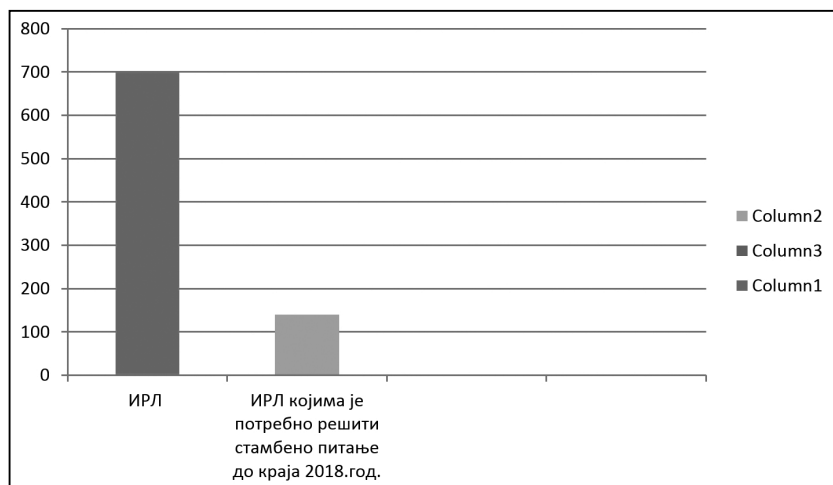
Након затварања свих колективних центара, створили се услови да се озбиљније приступи и решавању трајног смештаја избеглица у приватном смештају. Тако је општина Алексинац преко разних извора финансирања и донација успела да у периоду од 2009. године до закључно са 2017. годином, путем јавних позива, избеглим, прогнаним и интерно расељеним лицима обезбеди помоћ у грађевинском материјалу за преко 80 породица за завршетак или изградњу сопственог стамбеног објекта. Путем јавних позива, је откупљено и додељено преко 50 сеоских домаћинстава са окућницом. За економско оснаживање и осамостаљивање, да би те породице могле и економски да опстану подељено је преко 100 пакета помоћи у различитим видовима (омогућено је отварање сопствених радњи, регистравање пољопривредног газдинства и набавка опреме за бављење пољопривредом, преквалификације и стручна оспособљавања и сл.)

Током 2016. и 2017. године, Општина је учествовала и у реализацији „Регионалног стамбеног пројекта“²⁵ где је 5 избегличких породица добило путем јавног конкурса сеоско домаћинство са окућницом и грађевински материјал за побољшање услова и адаптацију истих, тако да на основу извршених анализа стања потреба избеглица на подручју наше општине може се рећи да је проблем трајног стамбеног збрињавања у потпуности решен.

У овом тренутку на подручју општине Алексинац борави свега 20-так лица са статусом избеглице, и то су углавном стара и болесна лица, па се може констатовати да су потребе за трајним стамбеним решењима за *избеглице* решени у преко 95%. Пред локалном самоуправом је задатак да се у наредном периоду више фокусира на проблеме *интерно расељених лица* са препознатом жељом да се до краја 2018. године и њихово стамбено збрињавање у потпуности реши. Иначе, у овом тренутку на подручју Општине борави још око 700 интерно расељених лица, а за 20% њих треба даље решавати питања трајног збрињавања, односно трајног стамбеног решења.

24 Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији у општини Алексинац, Алексинац 2012. год.

25 На овом линку можете погледати регионални јавни позив у оквиру пројекта „Регионалног стамбеног пројекта“ <http://alpress.rs/javni-poziv-za-izbor-korisnika-za-dodelu-pomoci-za-resavanje-stambenih-potreba-izbeglica>



Општина Алексинац је, може се рећи у највећој мери пружи-
ла максималну подршку свим избеглим, прогнаним и интерно ра-
сељеним лицима која су нашла уточиште на њеном подручју. Све
побројане активности су вршене у складу са реализацијом циљева
из Локалног акционог плана. Треба напоменути да се Служба пове-
реништва за избеглице у Алексинцу бавила и питањима миграната
којих нема у неком великом броју на подручју општине Алексинац.

ЛИТЕРАТУРА

- *A New Beginning: Refugee Integration in Europe* UNHCR, 2013.URL:
<http://www.refworld.org/docid/522980604.html>
- *Анализа положаја интерно расељених лица са Косова у Србији. За-
кон и пракса*, UNHCR, PRAXIS, Београд, 2007.године
- Вучић, Оливера; Качапор, Захера, *Најбоље праксе у имплементацији
локалних акционих планова за решавање питања избеглих, интер-
но расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији*,
Међународна организација за миграције – Мисија у Србији, Београд
- Драгојевић, Мила, *The Politics of Refugee Identity: Newcomers in Serbia
from Bosnia and Herzegovina and Croatiac, 1992-2009*, A Dissertation
Submitted in Partial Fulfillment of Requirements for the Degree of Dr of
Philosophy, Providence, Rhode Island, 2010.
- Закон о миграцијама, *Сл.гласник РС*, бр. 107/2012
- Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно
расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији у
Општини Алексинац у периоду 2013.-2016.године
- Преузето са: [http://www.aleksinac.org/index.php/o-gradu-i-okolini/
geografski-polozaj](http://www.aleksinac.org/index.php/o-gradu-i-okolini/geografski-polozaj)

- Лукић, Весна, *Две деценије избеглиштва у Србији*, Републички завод за статистику, Београд, 2015. године
- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица, Преузето са: <https://www.minrzs.gov.rs/files/doc/porodica/strategije/Nacionalna%20strategija%20-%20izbegla%20i%20interno%20raseljena%20lica.pdf>
- *Општине и региони у Републици Србији*, Републички завод за статистику, Београд, 2017. Преузето са: <http://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G2017/pdf/G20172023.pdf>
- Рашевић, Мирјана, „Миграције и развој у Србији“, Међународна организација за миграције (ИОМ), Београд, 2016, стр. 36
- Спирић, Миодраг, *Историја Алексинца и околине до краја прве владавине Кнеза Милоша*, Центар за културу Алексинац, Алексинац, 1995. године
- Стратегије Републике Србије можете преузети на званичном сајту Владе Републике Србије пратећи линк http://www.srbija.gov.rs/vesti/dokumenti_sekcija.php?id=45678
- Стратешки план развоја социјалне заштите општине Алексинац за период 2017.-2022, „Сл.лист Општине Алексинац“ бр. 30/2016
- *Стање и потребе интерно расељених лица*, Комесеријат за избеглице и миграције Републике Србије, УНХЦР, Београд, 2017.

Goran Petković

INTEGRATION OF REFUGEES AND INTERNAL DISPLACED PERSONS IN MUNICIPALITY ALEKSINAC

Resume

Local government as well as residents of the Aleksinac showed maximum understanding of the problems of refugees and internally displaced persons who have gone, stayed or permanently solved the housing issue on the territory of the Municipality. Citizens, although in a very uninhabitable situation, whether we are talking about 1991, when the Aleksinac mines were closed, which was the core of the economic crisis, the beginning of the economic crisis, the sanctions of the international community; or 1999, when, during the NATO bombing in Aleksinac, several dozen housing units were killed on several occasions, and the number of victims was at the top of the scale; they showed their humanity at work. Regardless of the positive attitude of the local population towards refugees and internally displaced persons, as well as local self-governments, some outstanding issues have remained.

A careful analysis can lead to the conclusion that the main problems of this population are the following: the inadequately resolved housing issue in an appropriate way, the difficulty in disposing of property in the countries of origin, the poorly developed economy in Aleksinac in addition to the domicile, leads to a fall in living standards in refugees and internally displaced persons, those who have resolved the housing issue are still not economically independent, and in spite of the great efforts to provide everyone with personal documents, the absence of the same ones still entails the inevitability of some services.

What is also obvious is, regardless of the problems mentioned above, that the local government has capacities, primarily human resources, development documents and a strategic approach, in order to solve the problems of refugees, internally displaced persons and returnees, in order to integration.

It can be noted that the problems of refugees and internally displaced persons in the territory of the Aleksinac municipality are more or less the same or similar to the problems of the domicile population, which leads to the conclusion that the main goals of the Strategy for solving refugee issues through the realization of the objectives from the Local Action Plan, Municipality of Aleksinac filled. People have successfully adapted to the environment in which they work and live without any differences in relation to the local population, which is the general goal in which to tackle the given issues.

Keywords: migrations, refugees, internal displaced persons, local's action plan